

3. Гайворонський В.М. Господарське право України : Навчальний посібник / за заг. ред. В.М.Гайворонського / В.М.Гайворонський, В.П.Жушман. – Х. : Право, 2005. – 320 с.

Коровайна Т. І.

(наук. кер. – доц. Харченко Т.О.)

*студентка II курсу факультету харчових технологій,
готельно - ресторанного та туристичного бізнесу
Полтавського університету економіки і торгівлі*

ШАХРАЙСТВО У СФЕРІ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ І ШЛЯХИ ЙОГО ЗАПОБІГАННЯ

Глобалізаційні і євроінтеграційні процеси сприяли масовому розвитку туристичного бізнесу. Забезпечення безпеки туристичного бізнесу стало стратегічним завданням як органів державної влади, так і самих суб'єктів туристичної діяльності, які в умовах жорсткої конкуренції докладають зусиль для підвищення якості туристичних послуг та формування системи безпеки туристичного бізнесу. В умовах поглиблення соціально-політичної та фінансово-економічної кризи злочинність у сфері туризму є загрозою для національної безпеки. У сучасному світі новітні технології створюють дедалі ширші можливості для вчинення такого виду злочину, як шахрайство, що за статтю 190 Кримінального Кодексу України кваліфікується як заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою. Особливості шахрайства полягають в тому, що потерпілий, будучи введеним в оману, зовні добровільно передає винному майно або право на майно, вважаючи, що це є правомірним, необхідним або вигідним для нього, що він зобов'язаний це зробити. Тому обман або зловживання довірою за часом передредачі майна або права на майно і викликає у потерпілого усвідомлення правомірності такої передачі [1].

У сфері як вітчизняного, так і міжнародного туристичного бізнесу існує чимало шахрайських схем, деаферисти наживаються на недосвідчених громадянах. Найчастіше шахрайські схеми виявляються під час виїзду громадян України за кордон. Отже, шахрайські діяння у сфері туризму можна згрупувати таким чином:

1. Шахрайство, ініційоване туристами. Насамперед, це поширення негативної інформації про туроператорів та турагентів; фіктивні скарги на неналежну якість послуг із метою наживи; низький плато- спроможний попит, пов'язаний із потребою економії коштів; використання екскурсійних та відпочинкових турів для незаконної еміграції з країни; недисциплінованість під час переїздів та проживання в готелях; використання схем ухилення від сплати низки послуг, що включені до вартості туристичного продукту.

2. Шахрайські дії, ініційовані туроператорами. Цей напрям шахрайства обумовлений неналежною якістю підготовленого турпродукту; фактичною відсутністю або зменшенням обсягу певних послуг, що були включені до вартості турпродукту та оплачені туристами; наданням недостовірної інформації турагентам; діяльністю туристичних фірм-одноденок; ухиленням від сплати податків; невиконанням умов договорів бронювання номерів та перевезення туристів, недостовірною податковою та фінансовою звітністю.

3. Шахрайські дії, ініційовані турагентами пов'язані з неналежним рівнем сервісу; низьким рівнем кваліфікації персоналу; продажем фіктивних турів; недобросовісною конкуренцією; неналежним представлення продукту, зокрема й неефективною маркетинговою політикою; діяльністю туристичних клубів, працевлаштуванням через туристичні агентства.

4. Шахрайські дії, ініційовані державними органами влади. Такий напрям шахрайських діянь пов'язаний насамперед із частою зміною законодавства у сфері оподаткування та прийняття законодавчих актів, що гальмують розвиток туризму; рейдерством у туризмі; відсутністю належної підтримки суб'єктів туристичної діяльності; відсутністю державних гарантій під комерційне кредитування; нерегульованістю страхової діяльності та діяльності з автоперевезень людей і вантажів; порушенням Закону України «Про туризм».

5. Шахрайство, ініційоване готелями. Статистика свідчить, що дуже часто туристам пропонують послуги нижчої якості, ніж зазначено в договорі; вимагають оплати послуг, які вже безпосередньо були включені до програми туру. Також спостерігаються випадки з низьким рівнем обслуговування туристів; низькою кваліфікацією працівників; частішають проблеми у сфері страхування готельних послуг.

6. Шахрайство з боку фірм-перевізників характеризується завищенням реальних витрат із метою підвищення вартості подорожі; невідповідністю умов перевезення вимогам законодавства; використанням морально та фізично застарілої техніки; упередженістю водіїв та низькою культурою роботи із клієнтами; значною ризиковістю діяльності з перевезень пасажирів та вантажів.

7. Шахрайство у сфері діяльності страхових компаній. Цей вид шахрайства може бути здійснений на всіх етапах укладання і виконання договору страхування.

8. Кіберзлочинність – порушення чужих прав та інтересів щодо автоматизованих систем обробки даних (шахрайство з кредитними картками, створення вірусів, крадіжка інформації та особистих даних, крадіжка послуг, шахрайство з банківськими кредитами) [2, с.158-159].

З використанням таких схем за інформацією прес-служби Асоціації лідерів турбізнесу України у 2008-2013 рр. кількість постраждалих від шахрайств турфірм осіб перевищило 5 тисяч. Одна з найгучніших справ пов'язане з фірмою "Елентур", на яку подали пару десятків позовів, а сума збитку перевищила за 60 тис. дол. Власниця фірми брала з людей повну передоплату за тури, але договорів не укладала, і люди залишалися без відпочинку. Справа проходила за статтею "Зловживання службовим становищем, що спричинило тяжкі наслідки", санкція якої передбачає від 3 до 6 років позбавлення волі [3].

Шахрайство у сфері страхування туристичної діяльності пов'язане:

- зухиленням від виплати страхових відшкодувань або їх несвоєчасною виплатою;
- неправомірним заниженням розміру страхових виплат;
- відсутністю представників страховика на місці виникнення страхового випадку;
- прихованням статті договору;
- непрозорістю діяльності;
- недосконалістю фінансової звітності.

Із досліджень Асоціації лідерів туристичного бізнесу України очевидно, що в більшості європейських країн із метою захисту прав споживачів туристичних послуг розроблено законодавчо обґрунтовані страхові механізми. Іншими словами, європейський турист знає, що у випадку критичної ситуації його права захищені, а всі матеріальні втрати будуть компенсовані. Натомість український турист такої впевненості позбавлений. На вітчизняному туристичному ринку склалися сприятливі умови для всіляких зловживань з боку різних суб'єктів туристичної діяльності. Однією з основних перешкод для стабільності цієї галузі є створення фінансово-туристичних пірамід, що призводять до банкрутства турфірм [2, с. 159].

Шахрайство є негативним чинником, який суттєво впливає на ефективність діяльності суб'єктів туристичної галузі, захищеність прав, свобод і законних інтересів громадян, підриває стабільність і систему правопорядку в цілому. Отже безпека суб'єктів туристичної діяльності є найважливішою умовою формування сприятливих умов розвитку туристичної галузі, підвищення рівня туристичної привабливості та утвердження туристичного іміджу країни. Розгляд шахрайства як соціально негативного явища передбачає впровадження відповідної стратегії, одним з основних напрямів якої є попередження злочинності. В результаті реалізації такої стратегії кількість шахрайських дій, зокрема, туристичних афер, може бути значно меншою.

Таким чином, з метою зниження рівня злочинності та протидії шахрайству у сфері туризму слід як на міжнародному, так і національному рівні проводити системну роботу в цьому питанні. Зокрема, необхідно консолідувати зусилля багатьох країн і розробити стратегію економічної безпеки галузі, в процесі реалізації якої забезпечити впровадження прозорих і чесних правил конкуренції між суб'єктами туристичної діяльності. Також варто проводити аудиторськими компаніями обов'язковий аудит туристичних операторів й оприлюднювати

фінансову звітність туроператорів. Нарешті, на державному рівні переглянути та удосконалити законодавчі норми діяльності туристичних підприємств і сформувати систему внутрішнього контролю в туристичних фірмах.

Література:

1. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, С. Б. Гавриш та ін.; За заг. ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. — К.: Концерн “Видавничий Дім “Ін Юре”, 2003. — 1196 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://litread.me/pages/393837/386000-387000?page=139>
2. Томаневич Л. М., Рібун М. В. Протидія шахрайству у сфері туризму/ Л. М. Томаневич, М. В. Рібун // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ . – 2013. – №2. – С.154-161.
3. Турагентства активно проворачивають на українцахафери// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ru.tsn.ua/groshi/turagentstva-aktivno-provorachivayut-na-ukraincah-afery-336401.html>

Капустян О. В.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)

студентка V курсу природничого факультету

Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Г. Короленка

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Державна політика з безпеки життєдіяльності в галузі освіти базується на принципі пріоритету життя і здоров'я учасників навчально-виховного процесу, повної відповідальності роботодавця, керівника навчального закладу за створення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці.

Серед основних принципів освіти в Україні є інтеграція з наукою і виробництвом для забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями [1]. Тому ще у загальноосвітніх навчальних закладах поєднується навчання із набуттям практичних навичок у галузі природничих наук, під час вивчення хімії зокрема. Працівники школи зобов'язані створити умови навчання відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо охорони праці [2].

Неухильне дотримання вимог безпеки життєдіяльності (система знань з питань охорони життя, здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму, дії у випадках надзвичайних ситуацій тощо) усіма учасниками навчально-виховного процесу є елементом дисципліни освітнього процесу, культури безпеки життєдіяльності.

До нормативно-правових документів, що регулюють питання охорони праці та безпеки життєдіяльності належать у навчальних закладах належать:

- Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 01 серпня 2001 р. [5];

- Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу, затверджені постановою Головного санітарного лікаря України від 14.08.2001 № 63, погоджені Міністерством освіти і науки України 05 червня 2001 р. № 1/12-1459;

- Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України, затверджені наказом Міністерства освіти України і Головного управління Державної пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України від 30 вересня 1998 р. № 348/70;